

СТАНОВИЩЕ

на проф. дин Витка Тошкова за дисертационния труд на редовния докторант към
Катедра „История на България” в ИФ на СУ „Св. Климент Охридски”

КРУМ КРАСИМИРОВ ЗЛАТКОВ на тема: „БЪЛГАРО-ВИЕТНАМСКИ
ВЗАИМООТНОШЕНИЯ 1950-1989 Г.”; научен ръководител проф. д-р Е. КАЛИНОВА;
(шифър – 05.03.06).

Представеният за защита дисертационен труд изследва тема, по която в българската историография липсват проучвания, които да възстановят почти в детайли развитието на отношенията между двете страни след приключването на Втората световна война. Авторът не се ограничава в посочените хронологически рамки и проследява историята на Виетнам от древността до края на 80-те години на миналото столетие. Направената ретроспекция (Първа глава: Виетнам – история и политика) е подходящо структурно решение, тъй като разкрива сложната историческа съдба на виетнамската страна, понесла френската колониална опека от средата на XIX век до нейното освобождение по силата на Женевските споразумения (21 юли 1954 г.), но останала разделена на Северен и Южен Виетнам с различни държавно-политически системи и външнополитическа ориентация. Удовлетворяването на победителите чрез разкъсването на територията по 17-я паралел предизвиква населението и управляващите елити към състезание за надмощие, спечелено от ДРВ. С тази констатация, доказана в дисертацията чрез добре построено и с богато на събития, факти, интерпретации и заключителни обобщения съдържание, искам още в началото да потвърдя, че Крум Златков предлага една необходима за българския професионалист история на българо-виетнамските взаимоотношения след Втората световна война. Смя да твърдя, че изследването ще удовлетвори и любопитството на читателите с други професии. Още в първата част на изследването докторантът е подбрал сполучливо акцентите, предопределили бъдещия държавно-политически статус на страната. Те посочват важни етапи от войната на САЩ след френската капитулация, нейното прекратяване с преимущества за Севера, поведението на Ханой, ВПТ и отношенията със СССР, КНР и източноевропейските социалистически държави, проблемите на ЮР Виетнам, обясняващи победоносното приобщаване към ДРВ.

На основната изследователска задача – взаимоотношенията между ДР/СР Виетнам и НРБ в областта предимно на икономиката, здравеопазването, културата и образованието – авторът е посветил втора и трета глава. За проучването на двата периода (50-60 и 70-80 години) докторантът е издирил внушителен брой публикации по историята на Виетнам, съобразени с изследваните проблеми, които допълва или поставя като изследователски обект чрез многобройните архивни колекции, които познава отлично. Ще подчертая специално като съществен принос на дисертацията, че докторантът е подбрал и анализирал стотици документи, открити в българските архиви, които разкриват различни аспекти от отношенията между България и Виетнам. Заслужава признание за научна педантичност неговото добросъвестно запознаване с фондовете на ЦДА – 11 фонда с над 50 описа и изобилие от архивни единици, с материалите в ДА МВнР и в НА на БАН, с публикуваните документи и интернет информация.

Задълбоченият анализ докосва не само историята на българо-виетнамските отношения, но предлага и обяснения за съпътстващи събития от геополитическите и дипломатически аспирации и техните резултати за суперсилите СССР и САЩ в създаването на регионални, континентални и глобални съюзи. С необходимите данни са представени отношенията на СССР и неговите съюзници със страните от Третия свят и с освободителните движения.

Ще си позволя да препоръчам на докторанта при подготовката за публикуване на изследването да остави само онези повторения на факти и събития, които логически поддържат по-категоричната аргументация на дадена инициатива. Тъй като авторът е запознат отлично с литературата, отразяваща конфликтите между СССР и Китай, а също и между Китай и ДР/СР Виетнам, би било интересно да прибави малко известни факти от техните геополитически и дипломатически сблъсъци, заедно с резултатите при уреждането им. Предполагам, че е неволна техническа грешка, но на с. 63 в дисертацията (повторено е в автореферата на с. 13) е изписано, че президентските избори в САЩ са проведени на 31 март 1968 г. Всъщност изборът на Р. Никсън е проведен на 5 ноември 1968 г. (по правило се организират през ноември и в четна година, а встъпването в длъжност е през следващата/нечетна година, през м. януари.)

Не бих пропуснала да изтъкна, за да удовлетвори и изискванията на Правилника, че докторантът коректно е отразил съдържанието на труда в автореферата. Заслужава подобаващо признание и изключително добросъвестното отношение на автора към добре формулираното съдържание на обяснителните бележки в целия текст; същото се отнася за библиографията и приложенията, които сумират някои важни данни за дипломатически състав на двете страни и военните контингенти на САЩ, СССР и КНР, участвали във войната.

Приключвайки, ще обобщя, че в представения за защита дисертационен труд е изследвана историята на българо-виетнамските отношения през годините на Студената война. За целта авторът е издирил и анализирал множество документи в различни архивни колекции и също консултирал изобилие от литература по участието на ангажирани с приобщаването на Виетнам към враждуващите конфигурации Изток-Запад. Докторатът „БЪЛГАРО-ВИЕТНАМСКИ ВЗАИМООТНОШЕНИЯ 1950-1989 Г.“ заслужава висока оценка. Ето защо препоръчвам на уважаемите членове на Научното жури да гласуват положително за присъждане на КРУМ КРАСИМИРОВ ЗЛАТКОВ, редовен докторант към Катедра „История на България“ в ИФ на СУ, на образователната и научна степен „ДОКТОР“.

24 август 2016 г.

проф. дин В. Тошкова